

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Adam Redzik

w sprawie z protestu wyborczego J. R.

przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego,
przy udziale:

1) Zastępcę Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 11 lipca 2019 r.,

**wyraża opinię, że zarzuty protestu wyborczego są zasadne,
ale nie miały wpływu na wynik wyborów.**

UZASADNIENIE

J. R., dalej: skarżąca, działając na podstawie art. 82 § 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2019 r., poz. 684 ze zm.), dalej: Kodeks wyborczy, wniosła pismem z 3 czerwca 2019 r. protest wyborczy przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych 26 maja 2019 r. w Obwodowej Komisji Wyborczej Nr (...) w P. Wnosząc protest skarżąca podniosła, że w wyborach dopuszczono się przestępstwa przeciwko wyborom wymienionego w Rozdziale XXXI Kodeksu karnego. W jej ocenie popełnione przestępstwo dotyczyło przebiegu głosowania oraz ustalenia jego wyników.

Skarżąca odniosła się nadto do naruszenia prawa wyborczego określonego w Kodeksie wyborczym oraz w Wytycznych dla Okręgowej Komisji Wyborczej zawartych w Uchwale Państwowej Komisji Wyborczej Nr 70/2019. Formułowane przez skarżącą zarzuty wskazały na następujące działania:

1. nienależyte zabezpieczenie pomieszczenia, w którym z soboty na niedzielę przechowywane były materiały wyborcze. Zdaniem skarżącej pomieszczenia nie zaplombowano a klucz do niego zabrała Przewodnicząca Obwodowej Komisji Wyborczej Nr (...) M. S.;
2. stemplowanie kart wyborczych przez Przewodniczącą Obwodowej Komisji Wyborczej Nr (...) M. S. w samotności, poza lokalem wyborczym, w pomieszczeniu od niego oddalonym, gdy wymagany minimalny skład Komisji wynosił 2/3 powołanego składu (4 osoby);
3. nieprzeliczenie kart zaraz po ich wyjęciu z urny i rozpoczęcie natychmiastowej ich segregacji;
4. podzielenie Obwodowej Komisji Wyborczej na grupki przy segregacji i liczeniu głosów wyjętych z urny;
5. podjęcie przez informatyka pracy poza lokalem wyborczym w osobnym pomieszczeniu poza kontrolą i możliwością obserwacji jego pracy przez wszystkich członków Obwodowej Komisji Wyborczej;
6. nieporównanie protokołu komputerowego z protokołem ręcznym;
7. uniemożliwianie skarżącej jako członkowi Obwodowej Komisji Wyborczej rejestracji fotograficznej prac Komisji po godz. 21.00 w trakcie segregacji i liczenia głosów przez Przewodniczącą Obwodowej Komisji Wyborczej Nr (...) M. S.;

Na poparcie wyżej wymienionych zarzutów skarżąca wniosła o przeprowadzenie dowodu: z zeznań jej jako członka Obwodowej Komisji Wyborczej; pisemnego raportu w formie pytań skarżącej jako członka Obwodowej Komisji Wyborczej (3 strony); ze skanów protokołu końcowego z głosowania w Obwodowej Komisji Wyborczej Nr (...) w P. (5 stron).

Państwowa Komisja Wyborcza szeroko argumentując swoje stanowisko w przedmiocie wniesionych przez skarżącą zarzutów wyjaśniła, że zarzucane naruszenia nie miały wpływu na wynik wyborów. Zdaniem Państwowej Komisji

Wyborczej należało uznać, że na podstawie art. 241 § 3, art. 243 § 1 w związku z art. 336 Kodeksu wyborczego protest należy pozostawić bez dalszego biegu.

Prokurator Generalny w odpowiedzi na protest, pismem z 19 czerwca 2019 r. uznał, że zarzuty skarżącej mogą być zasadne, jednakże nie miały wpływu na wynik wyborów do Parlamentu Europejskiego.

Okręgowa Komisja Wyborcza nie przedstawiła stanowiska w niniejszej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 101 ust. 2 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.) wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów. Zasady i tryb przeprowadzania oraz warunki ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej określa ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2019 r., poz. 684 ze zm.; dalej: Kodeks wyborczy). Przepisy szczególne, określające zasady wnoszenia protestów przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego i tryb ich rozpoznawania zawarto w art. 336 Kodeksu wyborczego. Zgodnie z tym przepisem, do protestów wyborczych i postępowania w sprawie stwierdzenia ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego stosuje się odpowiednio przepisy art. 241-246 Kodeksu wyborczego. Stosownie do art. 241 § 1 zd. 1 Kodeksu wyborczego protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”. Z kolei § 3 przytoczonego przepisu stanowi, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których zarzuty opiera.

Przedmiotem protestu wyborczego jest ważność wyborów lub wyboru określonej osoby, a podstawę zakwestionowania ważności stanowią czyny przestępne i delikty wyborcze rzutujące na przebieg głosowania, ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 27 października 2011 r., III SW 15/11 i z 24 czerwca 2019 r., I NSW 16/19). Obowiązkiem wnoszącego protest wyborczy jest sformułowanie zarzutów dotyczących naruszenia norm wyborczych, albo dopuszczenia się przestępstwa

przeciwko wyborom (mających wpływ na ich wynik), jak też przedstawienie lub wskazanie dowodów uzasadniających zarzuty (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2014 r., III SW 8/14 i z 24 czerwca 2019 r., I NSW 16/19). Dodać przy tym należy, że stosowanie do art. 242 § 1 Kodeksu wyborczego Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie trzech sędziów w postępowaniu nieprocesowym, wydając w formie postanowienia opinię. Opinia zawiera ustalenia co do zasadności zarzutów. Jest więc oceną czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego miało wpływ na ich wynik (art. 242 § 2 Kodeksu wyborczego). Protest przeciwko ważności wyborów Sąd Najwyższy rozpatruje przy odpowiednim zastosowaniu przepisów procedury cywilnej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 października 1990 r., III SW/ZP 2/90). Istotny jest też art. 82 Kodeksu wyborczego. Zgodnie z nim, protest przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony z powodu: dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów (pkt 1) lub naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (pkt 2). Stosownie do § 2 przytoczonego przepisu, protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, o którym mowa w § 1, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania. Ponadto, zgodnie z art. 82 § 3 Kodeksu wyborczego protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym lub przeciwko wyborowi posła, senatora, posła do Parlamentu Europejskiego, radnego lub wójta może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.

Odnosząc się do podniesionego przez skarżącą zarzutu popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom wymienionego w Rozdziale XXXI Kodeksu karnego (w ocenie skarżącej popełnione przestępstwo dotyczyło przebiegu

głosowania oraz ustalenia jego wyników) Sąd Najwyższy stwierdza, że - co prawda - J. R. uprawdopodobniła jego popełnienie, szczegółowo wskazując na czym ono polegało (pkt 1-7 *petitum* odwołania), jednakże nie wykazała, że uchybienie to miało wpływ na wynik wyborów. Sąd Najwyższy zwraca nadto uwagę, że w okolicznościach niniejszej sprawy, z powodu skierowania przez Prokuratora Generalnego kopii protestu w zakresie, w jakim podniesione zarzuty wskazują na popełnienie przez Przewodniczącego Obwodowej Komisji Wyborczej Nr (...) przestępstw przeciwko wyborom, określonych w art. 497a i art. 513c Kodeksu wyborczego oraz w art. 248 pkt 2, 3 i 4 Kodeksu karnego do Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej, zarzuty skarżącej należało uznać na tym etapie postępowania za zasadne, jednakże nie mające wpływu na wynik wyborów.

Sąd Najwyższy uwzględniając zatem tezę zawartą w postanowieniu z 5 grudnia 2007 r. w sprawie o sygn. akt III SW 63/07, wskazującą, że protest wyborczy wymaga przedstawienia lub wskazania dowodów, które rzeczywiście mogą potwierdzić stawiane zarzuty, działając na podstawie art. 242 § 1 i 2 w zw. z art. 336 Kodeksu wyborczego, orzekł jak w sentencji.